

Európska
komisia

ČO JE TO MAKROREGIONÁLNA STRATÉGIA?

Makroregionálna stratégia Európskej únie (EÚ) je politický rámec umožňujúci krajinám, ktoré sa nachádzajú v tom istom regióne, aby spoločne odstraňovali problémy a hľadali na ne riešenia alebo aby lepšie využívali svoj spoločný potenciál (napr. znečistenie, splavnosť, celosvetová podnikateľská súťaž atď.). Takto využívajú posilnenú spoluprácu, aby vytvorili politiky, ktoré budú účinnejšie, než keby dané problémy riešili samostatne. Makroregionálna stratégia EÚ môže byť podporovaná z finančných prostriedkov EÚ vrátane európskych štrukturálnych a investičných fondov.

Ak chcú zúčastnení partneri (členské štáty, regióny, obce, MVO atď.) zvýšiť šance na úspech makroregionálnych stratégií EÚ, musia svoje činnosti odvíjať od niekoľkých kľúčových zásad: relevantné partnerstvo a vhodný mechanizmus spolupráce, dobrá koordinácia činnosti, pokiaľ ide o príslušné opatrenia a ich zdroje financovania, a živý duch spolupráce v rámci krajín a sektorov makroregiónu a medzi nimi.

KTO DÁVA PODNET NA VZNIK STRATÉGIE?

Podnety a žiadosti o makroregionálne stratégie predkladajú Európskej rade dotknuté členské štáty EÚ (a v niektorých prípadoch krajiny mimo EÚ), ktoré sa nachádzajú v tej istej zemepisnej oblasti. Stratégie potom zostavuje a prijíma Európska komisia na žiadosť Európskej rady.

Stratégie sú teda čisto medzivládne iniciatívy a ich vykonávanie vo veľkej miere závisí od záväzku a dobrej vôle zúčastnených krajín. Proces je rovnako dôležitý ako výsledok. Musí byť inkluzívny a smerovať zdola nahor, aby sa zaistilo prevzatie zodpovednosti.

AKÉ SÚ Hlavné znaky?

Stratégie nesprevádzajú nové fondy EÚ, právne predpisy ani formálne štruktúry, ale opierajú sa o koordináciu a súčinnosť. Znamená to, že sa čo najlepšie využívajú všetky dostupné finančné zdroje (EÚ, vnútroštátne, regionálne, miestne atď.), lepšie sa vykonávajú existujúce právne predpisy a lepšie sa využívajú existujúce inštitúcie na všetkých úrovniach.

V makroregionálnych stratégiách EÚ sa riešia výzvy a príležitosti, ktoré sú špecifické pre určité zemepisné oblasti, pričom sú príliš miestne na to, aby boli v priamom záujme celej EÚ, no príliš široké, aby sa mohli účinne riešiť na vnútroštátnej úrovni. Inak povedané, slúžia na premostenie tvorby politiky na úrovni EÚ a miestnej úrovni.

Ciele stratégií sú strategické, dlhodobé a spoločne odsúhlasené zúčastnenými krajinami. Líšia sa podľa potrieb príslušného makroregiónu a do popredia sa posúvajú strategické otázky, ktoré dávajú horizontálnym opatreniam EÚ pridanú hodnotu.

Každá stratégia zahŕňa širokú škálu aktérov z rôznych úrovní (medzinárodná, vnútroštátna, regionálna, miesta), sektorov (verejný, súkromný, občianska spoločnosť) a oblastí odborných znalostí a poskytuje tak platformu konzistentného riadenia zahŕňajúceho viaceré krajiny, viacsektorového a viacúrovňového riadenia.

Doteraz boli prijaté štyri makroregionálne stratégie. Každú sprevádza aj akčný plán vykonávania, ktorý sa má pravidelne aktualizovať vzhľadom na nové vznikajúce potreby a meniaci sa kontext:

- stratégia EÚ pre región Baltského mora (2009);
- stratégia EÚ pre podunajskú oblasť (2010);
- stratégia EÚ pre región Jadranského a Iónskeho mora (2014);
- stratégia EÚ pre alpský región (2015).

Týkajú sa 19 členských štátov EÚ a 8 krajín mimo EÚ, čo predstavuje viac ako 340 miliónov ľudí¹:

- **19 ČLENSKÝCH ŠTÁTOV EÚ:** Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Grécko, Chorvátsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Nemecko, Poľsko, Rakúsko, Rumunsko, Slovenská republika, Slovinsko, Švédsko a Taliansko;
- **8 KRAJÍN MIMO EÚ:** Albánsko, Bosna a Hercegovina, Čierna hora, Lichtenštajnsko, Moldavsko, Srbsko, Švajčiarsko a Ukrajina.

Niektoré krajiny EÚ, ako sú Nemecko a Slovinsko, sú zapojené do troch stratégií, zatiaľ čo Chorvátsko, Taliansko a Rakúsko do dvoch. Tri krajiny mimo EÚ – Bosna a Hercegovina, Čierna Hora a Srbsko – sú súčasťou dvoch makroregionálnych stratégií EÚ.

KLÚČOVÍ AKTÉRI STRATÉGIE

Každá makroregionálna stratégia zahŕňajúca širokú škálu rôznych aktérov má o niečo odlišné pravidlá správy, pretože sa zohľadňujú regionálne osobitosti. Aj napriek tomu však možno definovať spoločných kľúčových vykonávateľov.

Úroveň EÚ

Európska komisia zohráva vedúcu úlohu pri strategickej koordinácii kľúčových realizačných fáz stratégie. Okrem toho sa schádza skupina na vysokej úrovni pre makroregionálne stratégie EÚ so zástupcami všetkých 28 členských štátov a krajín mimo EÚ zapojených do stratégií, aby preskúmali celkový prístup pre všetky makroregionálne stratégie EÚ.

Vnútroštátna/regionálna úroveň

V každej zúčastnenej krajine vnútroštátni koordinátori zodpovedajú za celkovú koordináciu a podporu vykonávania stratégie vo svojej domovskej krajine.

Úroveň tematickej oblasti

Tematické oblasti vedú koordinátori tematických oblastí (koordinátori oblastí politiky/priorít, horizontálnych opatrení, pilierov alebo činností), ktorí zastupujú makroregionálny záujem. Podporujú ich ich náprotivky z príslušného regiónu a organizujú sa v riadiacich skupinách. Ich hlavnou úlohou je podporovať vytváranie spoločných projektov, ktoré budú prispievať k dosahovaniu cieľov stratégie. Ich ďalšou úlohou je ovplyvňovať obsah a vykonávanie opatrení v dotknutých krajinách a regiónoch na základe výsledkov a úspechu takýchto projektov, aby v dlhodobom meradle zlepšili globálne postavenie makroregiónu.

SPOLUPRÁCA MEDZI STRATÉGIAMI

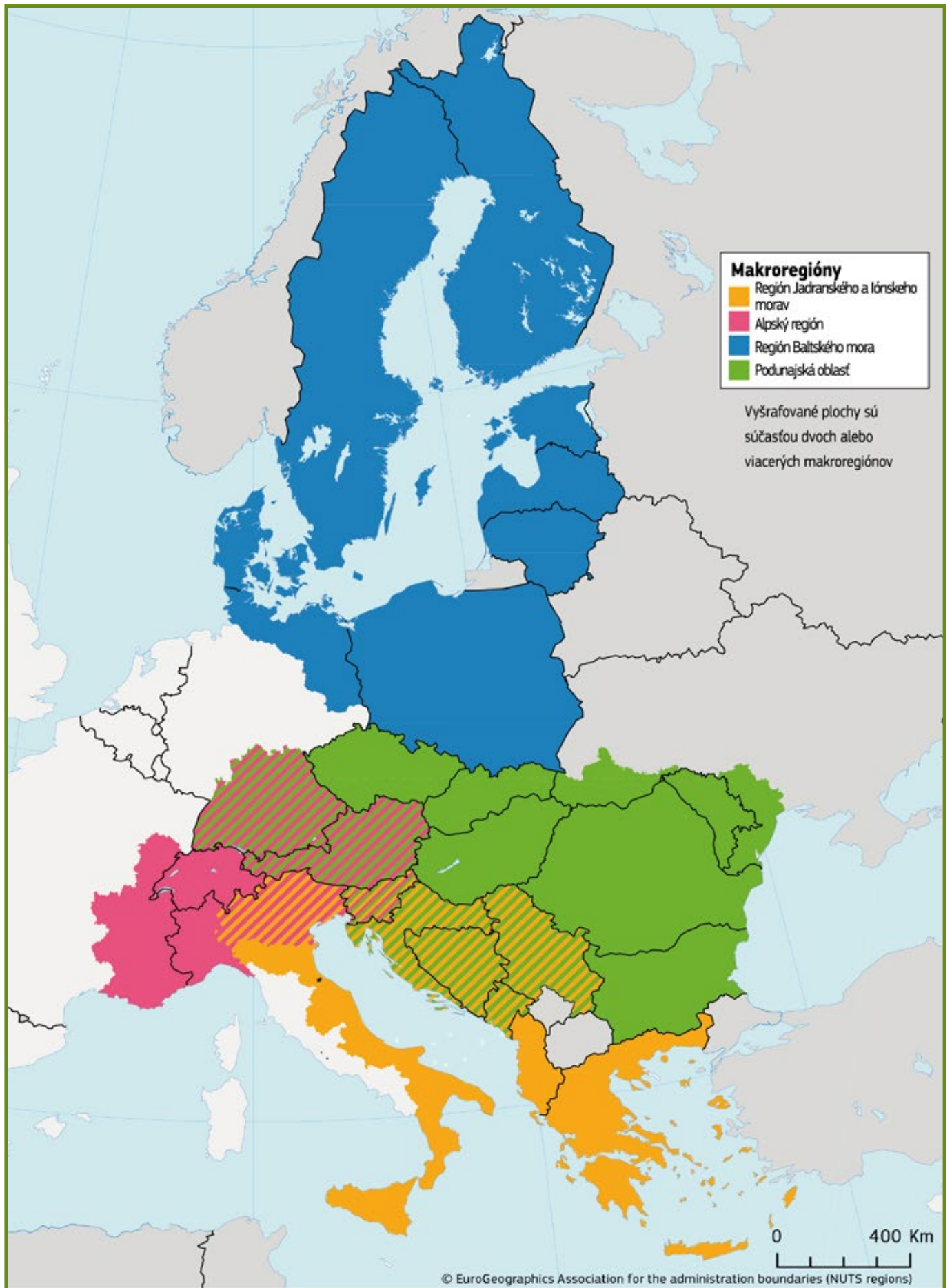
Spolupráca a koordinácia medzi rôznymi makroregionálnymi stratégiami má zásadný význam, aby sa dosiahli čo najväčšie vzájomné prínosy a vplyv. Ešte väčší význam to má v prípade zemepisného prekrývania stratégií. Spolupráca medzi stratégiami môže mať rôzne podoby (napr. realizácia spoločných projektov, výmena najlepších postupov a skúseností atď.).

Príklady:

- organizácia týždňa makroregionálnych stratégií EÚ v Slovinsku (Portorož) v septembri 2017 s cieľom vymieňať si a zlepšovať komunikačné činnosti;
- projekt DanuBalt, ktorý sa zameriava na riešenie nevyváženej inovácie a výskumu v oblasti zdravia v podunajskej oblasti a regiónu Baltského mora, vykonávajú zainteresované strany z dvoch makroregiónov;
- seminár, ktorý v apríli 2016 v Sarajeve spoločne organizovala Rada pre regionálnu spoluprácu a Program OSN pre životné prostredie, umožnil kľúčovým činiteľom stratégie EÚ pre región Jadranského a Iónskeho mora (EUSAIR) a stratégie EÚ pre podunajskú oblasť (EUSDR) porovnať priority týkajúce sa environmentálnych výziev za západnom Balkáne;
- vzhľadom na významné zemepisné prekrývanie medzi EUSDR a EUSAIR (Slovinsko, Chorvátsko, Srbsko, Čierna Hora a Bosna a Hercegovina) sa konali spoločné zasadnutia pre tematické oblasti spoločného záujmu, ako sú doprava, energetika a životné prostredie. Podobné zasadnutia sa konali medzi kľúčovými činiteľmi EUSDR a EUSALP, napr. v oblasti energetiky.

Pridaná hodnota makroregionálnych stratégií je poznamenaná ich medzisektorovým prístupom, nadnárodným rozmerom (vrátane účasti krajín mimo EÚ) a ich príspevom k lepšiemu viacúrovňovému riadeniu. Ide však o ctižiadostivú koncepciu, ktorá potrebuje čas, aby sa upevnila a priniesla ovocie.

1) Zdroj: Eurostat, Svetová banka, NSI Ukrajina

ĎALŠIE INFORMÁCIE:

Makroregionálne stratégie EÚ

http://ec.europa.eu/regional_policy/sk/policy/cooperation/macro-regional-strategies/

**Stratégia EÚ
pre región
Baltského mora:**
www.balticsea-region.eu/

**Stratégia EÚ pre
región Jadranského
a Iónskeho mora:**
www.adriatic-ionian.eu/

**Stratégia EÚ pre
podunajskú oblasť:**
www.danube-region.eu/

**Stratégia EÚ pre
alpský región:**
www.alpine-region.eu/

@RegioInterreg, @EU_Regional

Úrad pre publikácie

Máte otázky o Európskej únii?
Môže vám pomôcť Europe Direct:
00 800 6 7 8 9 10 11,
<http://europedirect.europa.eu>

Interaktívna verzia tejto publikácie
s odkazmi na online obsah je dostupná
vo formátoch PDF a HTML:
http://ec.europa.eu/regional_policy/sk/information/publications/

© Európska únia, 2017

Titulná fotografia: © Creative Commons – Pixabay
Opakované použitie je povolené pod podmienkou uvedenia zdroja.

Politika opakovaného použitia dokumentov Európskej komisie sa riadi rozhodnutím 2011/833/EÚ
(Ú. v. EÚ L 330, 14.12.2011, s. 39).

Na akékoľvek použitie alebo reprodukciu fotografií alebo iných materiálov, ktoré nepodliehajú autorskému
právu EÚ, je nutné žiadať o povolenie priamo držiteľov autorského práva.

PDF

ISBN 978-92-79-76616-9

doi:10.2776/9426

KN-07-17-103-SK-N